

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของภาครัฐกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นใน
จังหวัดอำนาจเจริญ
ชื่อและนามสกุล นายบุญเกียรติ พนาวรวัฒน์
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร. วรวัณษ์ โรจนพล
2. รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชานูชัย จิตรเหล้าอาพร)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรวัณษ์ โรจนพล)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)


..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ
ผู้วิจัย นายบุญเกียรติ พนาวรัตน์ รหัส 2518000175 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมือง
 การปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) อาจารย์ ดร. วรวัฒน์ โจนพล (2) รองศาสตราจารย์ยุทธพร
 อิศรชัย **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น (2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น และ (3) แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ (1) ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญ (2) นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ และ (3) ข้าราชการท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง คือ (1) กลุ่มกรรมการบริษัท จำนวน 20 คน (2) กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน และ (3) กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น จำนวน 2 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญมีบทบาทต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ในด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานและโครงการในท้องถิ่น (2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ 2.1) ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของภาคธุรกิจกับนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และความสัมพันธ์ในเชิงบริหารและทุน 2.2) ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจ 2.3) ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจในภูมิหลังส่วนตัวที่ไม่มีความรู้ทางการเมืองที่ดีพอ และ (3) แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น คือ ภาคธุรกิจควรให้ความสนใจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นโดยการลดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และความขัดแย้งกับนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งจะทำให้การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นดีขึ้น ขณะที่ภาครัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคธุรกิจมีความพร้อมต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมากอีกด้วย

คำสำคัญ บทบาท ภาคธุรกิจ การพัฒนา การเมืองท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ

Thesis title: The Role of the Business Sector in Developing Local Politics in Amnat Charoen Province

Researcher: Mr. Boonkiat Panavaravatn; **ID:** 2518000175; **Degree:** Master of Political Science

(Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Wornwaluncha Rojanapol; (2) Yutthaporn

Isarachai, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) the role of the business sector in developing local politics in Amnat Charoen Province; (2) problems with and obstacles to the fulfilment of that role; and (3) approaches to solving those problems and recommendations for strengthening the role of the business sector in developing politics in Amnat Charoen Province.

This was a qualitative research. The study population was (1) the business sector in Amnat Charoen Province; (2) local politicians in Amnat Charoen Province; and (3) local government employees in Amnat Charoen Province. The sample population, chosen through purposive sampling, consisted of (1) 20 directors of companies in Amnat Charoen Province; (2) 3 local politicians; and (3) 2 local government employees. Data were collected through interviews and analyzed descriptively.

The results showed that (1) The business sector in Amnat Charoen Province played a role in developing local politics in terms of policy making and planning local work and projects. (2) The problems the business sector faced in fulfilling its role were 2.1) patronage relationships between business people and politicians who were relatives and also were related in terms of administration and finance; 2.2) conflicts between local politicians and businesses; and 2.3) lack of readiness due to the personal background of most business people, who lacked sufficient knowledge of politics. (3) Approaches for addressing these problems and recommendations for strengthening the role of the business sector in developing local politics are to have business people pay more attention to developing local politics by reducing their patronage relationships and conflicts with local politicians. The government should also have a clear policy of supporting and promoting the readiness of the private sector in developing local politics, which would have a positive effect on developing local politics.

Keywords: role, business sector, development, local politics, Amnat Charoen Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความห่วงใยของ รองศาสตราจารย์สลิน ศิริยะพันธุ์ อาจารย์ ดร. วรวิทย์ วัฒนพล ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย อาจารย์ ที่ปรึกษาร่วม โดยตลอดระยะเวลาที่จัดทำและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อาจารย์ได้กรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำแนวทางตั้งแต่การกำหนดหัวข้อ กรอบแนวคิด ตรวจสอบแก้ไขและการเรียบเรียง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งใจมาก และขอยกย่องเทิดทูนพระคุณของอาจารย์ทั้ง 3 ท่านที่เมตตาอุทิศชี้นำจนสำเร็จการศึกษาไปได้ด้วยดี

บุคคลที่ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณอย่างสูง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ประกอบด้วย คุณ วีระชาติ ผ่องโชติ คุณสมชาย ถังสกร คุณณิจ แก่นจันทร์ และคุณนิรันดร์ บุญสิงห์ ที่ได้สละ เวลาในการตรวจสอบและแนะนำให้แก้ไขจนทำให้เครื่องมือวิจัยนี้มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งประกอบไปด้วย กรรมการบริษัทในจังหวัดอำนาจเจริญ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ประธานสภา เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ และปลัดเทศบาลเมือง อำนาจเจริญ ที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้ตั้งเป็นประเด็นคำถามไว้จน สามารถนำการแสดงความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปเป็นผลงานวิจัยที่นำไปเป็นประโยชน์ ได้ต่อไป ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้าย ผู้วิจัยจะลืมเสียมิได้ คือ คุณณภารัตน์ กิตติรัตนมงคล (คุณผึ้ง) และคุณอารีรัตน์ อินจื้อด (คุณรวย) ที่ให้ความช่วยเหลือในการแนะนำขั้นตอนกระบวนการทางเทคนิคพร้อมทั้ง อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานจัดหาจัดส่งข้อมูลเอกสารตลอดจนการนำเสนอ งานวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษาจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บุญเกียรติ พนาวรรณ

เมษายน 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	9
ข้อจำกัดการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองและพัฒนาการทางการเมือง	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	23
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์.....	34
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์.....	39
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	45
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาคธุรกิจ	50
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550	53
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดอำนาจเจริญ	56
ข้อมูลบริษัทจำกัดในจังหวัดอำนาจเจริญ	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	77
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนา ทางการเมืองท้องถิ่น	78
ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจใน จังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น	113
ตอนที่ 3 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจ ในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น	131
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	150
สรุปการวิจัย	152
อภิปรายผล	157
ข้อเสนอแนะ	160
บรรณานุกรม.....	165
ภาคผนวก	174
ก แบบสัมภาษณ์	175
ข ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	178
ค ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์	180
ง ข้อมูลทางธุรกิจผู้ให้สัมภาษณ์	185
ประวัติผู้วิจัย	206